OPLEGNOTITIE GEZONDHEIDSBELEID

Doorkijk lokale uitvoering Eijsden-Margraten

Voor u ligt de *oplegnotitie Gezondheidsbeleid – doorkijk lokale uitvoering Eijsden-Margraten*. Dit behelst een aanvullend document dat een duiding geeft bovenop het overkoepelend Regionaal Gezondheidsbeleid "Gezondheid nu, voor later!". Het regionaal beleid werkt als een paraplu en kent brede raakvlakken binnen zowel het sociaal domein als het fysieke domein. Gezondheidsvraagstukken vragen om een domein overstijgende aanpak en samenhangende inzet vanuit alle betrokken beleidsterreinen. Ten opzichte van voorgaande jaren borduren we daarom met dit beleid de komende jaren voort op bestaande uitvoering, met als doel de gezondheid van onze inwoners verder te bevorderen. Per pijler wordt onderstaand de lokale uitvoering nader geduid.

1.1 Gezond opgroeien

Binnen deze pijler is het uitgangspunt om de gezamenlijke taal te spreken vanuit drie basiselementen: gezonde voeding, gezond bewegen en mentaal welbevinden. Deze basiselementen sluiten naadloos aan bij bestaand beleid binnen onze gemeente. Voor onze lokale uitvoering betekent dit dat we doorgaan met:

- Activiteiten i.h.k.v. het landelijk programma Kansrijke Start;
    - We gaan onverminderd door met effectieve interventies zoals Nu Niet Zwanger, Stevig Ouderschap, Voorzorg, Prenatale huisbezoeken, de Coalitie Kansrijke Start, het Knooppunt Kansrijke Start (in samenwerking met het knooppunt Onderwijs) én de digitale zorgpaden. De financiële dekking van deze interventies is opgenomen in de reguliere begroting GGD Zuid-Limburg.
- Activiteiten i.h.k.v. de JOGG-aanpak;
    - We gaan onverminderd door met de JOGG doorlopende preventielijn waarbij tijdens JGZ consultaties het thema gezonde leefstijl voortdurend onder de aandacht wordt gebracht. Daarnaast blijven we deelnemen aan activiteiten zoals de Peuter- en Kleuter4daagse en werken wij in samenwerking met JOGG Heuvelland aan producten en activiteiten in onze regio. De financiële dekking van deze inzet bedraagt jaarlijks €2.500,- en is reeds opgenomen in de reguliere begroting van onze gemeente.

- Activiteiten i.h.k.v. motorische ontwikkeling zoals opgenomen in onze Lokale Educatieve Agenda:
    - Wij blijven inzetten op o.a. Beweeg Beter lessen met als doel om de motorische ontwikkeling van basisschoolkinderen te stimuleren. Deze lessen zijn speciaal voor kinderen die extra aandacht kunnen gebruiken om hun motoriek te verbeteren. De sportdocent bepaald dit aan de hand van de MQ-scan. Deze lessen worden financieel gedekt door incidentele middelen die onze gemeente ontvangt.
- Activiteiten i.h.k.v. sociale vaardigheden, zelfvertrouwen en creatief denkvermogen zoals opgenomen in onze cultuurvisie:
    - Cultuurparticipatie versterkt de ontwikkeling van jongeren door hun creatief denkvermogen, zelfvertrouwen en sociale vaardigheden te stimuleren. Projecten zoals SKEM cultuureducatie verbinden kunst met maatschappelijke thema's waardoor jongeren leren reflecteren, samenwerken en zich emotioneel uitdrukken (dit zijn essentiële bouwstenen voor mentale weerbaarheid).

1.2 Gezond blijven

Binnen deze pijler zijn als ambities opgenomen: het creëren van een omgeving waarin mensen samen gezond blijven en het creëren van een samenleving waarin volwassenen en ouderen over zelfregie bezitten met voldoende veerkracht om met tegenslagen om te gaan. Voor onze lokale uitvoering betekent dit dat we doorgaan met:

- Activiteiten uit het vastgestelde uitvoeringsplan WMO;
    - Middels het uitvoeringsplan WMO wordt er gewerkt aan de opgave veerkrachtige inwoners. De projecten die hieraan bijdragen zijn o.a. powerfull aging, mantelzorgtest, het knooppunt informele zorg en welzijn op recept. De financiële dekking is reeds opgenomen in de reguliere begroting van onze gemeente.
- Activiteiten i.h.k.v. het Sportakkoord;
    - We blijven invulling geven aan de vier programma's uit het Sportakkoord Heuvelland in Beweging: a. Sportief en Gezond opgroeien, b. Meedoen door bewegen, c. Sterk en vitaal verenigen en d. Ruimte om te bewegen. Denk bij deze programma's aan het in beeld brengen van het vraag en aanbod sport en bewegen, het inrichten van sportieve en beweegvriendelijke schoolpleinen maar ook het organiseren van sport en bewegen voor iedereen.
- Activiteiten i.h.k.v. het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA);
    - We blijven, gedurende de periode waarin we middelen ontvangen vanuit het GALA, uitvoering geven aan ons lokale plan van aanpak GALA. Binnen dit plan van aanpak geven we o.a. uitvoering aan de thema's terugdringen gezondheidsachterstanden, opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO) en vroegsignalering alcoholproblematiek. GALA-middelen als deze

worden o.a. ingezet in samenhang met bijvoorbeeld het beleidsplan Jeugd en Middelen dat in december 2024 werd vastgelegd in onze gemeente.

- Culturele activiteiten die eenzaamheid tegengaan en zingeving van inwoners versterken;
    - Voor ouderen en kwetsbare groepen is actieve deelname aan culturele activiteiten bewezen effectief in het tegengaan van eenzaamheid, het behouden van cognitieve functies en het versterken van zingeving. Denk aan kunstprojecten zoals Pas de Deux, waarin ouderen samen met kunstenaars betekenisvolle ervaringen creëren die mentale vitaliteit ondersteunen.
- Activiteiten i.h.k.v. het versterken van zelfregie en veerkracht bij onze inwoners;
    - Denk hierbij aan het Transformatieplan Pluswijken dat momenteel in ontwikkeling is. Met als doelstelling: Gezondheid verbeteren, sneller samenwerken en organiseren, en leren transformeren. De kern Eijsden is één van de vijf Pluswijken in onze regio.

1.3 Gezonde geest

De ambities binnen deze pijler zijn het voorkomen van mentale problemen bij kinderen, jongeren en volwassenen; een kansrijke samenleving waarin kinderen zich mentaal gezond kunnen ontwikkelen; het stimuleren van een veilige plek voor kinderen en het streven naar het terugdringen van suïcidepogingen. Voor onze lokale uitvoering betekent dit dat we doorgaan met:

- Activiteiten i.h.k.v. het uitvoeringsplan Mentale Gezondheid GALA;
    - Hierbij ligt de focus vooral op jongvolwassenen en wordt er ingezet op een online platformomgeving, is er aandacht voor het thema mentale gezondheid bij inlooppunten jongeren en zetten we in op een betere communicatie rondom mentale gezondheid door uniformiteit en herkenbaarheid in de regio. Dit wordt gefinancierd door de reeds beschikbare middelen vanuit het GALA.
- Activiteiten i.h.k.v. het transformatieplan Mentale Gezondheid IZA;
    - Hierbij de ligt de focus vooral bij volwassenen en wordt het verkennend gesprek nader vormgegeven om de wachtlijsten bij de GGZ te doen minderen. Dit wordt gefinancierd door de reeds beschikbare middelen vanuit het IZA.
- Mentaal welbevinden een prominente plek geven binnen het Lokaal Actieplan Jeugd dat momenteel in ontwikkeling is;
    - Na analyse van de Kind- en Jeugdmonitor GGD 2023 met diverse gremia zal de focus rondom mentale gezondheid jeugd gaan liggen op het thema normaliseren door: Extra inzet POH jeugd; themabijeenkomsten op alle basisscholen; extra inzet groep 7 en 8 middels de huiswerkklas en onderzoeken we de mogelijkheden voor collectieve en preventieve inzet voor 14 tot 18 jarige.

- Activiteiten i.h.k.v. de cultuurvisie;
    - Kunst en cultuur bieden laagdrempelige, niet-medische routes naar herstel, zingeving en verbinding. Door middel van co-creatie, urban culture en expressieve kunstvormen worden emoties bespreekbaar gemaakt en stigma's doorbroken. Dit draagt bij aan het normaliseren van mentale kwetsbaarheid en biedt zowel jongeren als volwassenen handvatten voor zelfzorg en verbondenheid.

1.4 Gezonde leefomgeving

Binnen deze pijler is de ambitie opgenomen om een gezonde leefomgeving te creëren die elkaar ontmoeten en samen recreëren stimuleert en sociaal verbindt; meer bewegen stimuleert; schoon, sociaal en fysiek veilig is en mensen beschermt; en tot slot toegankelijker is voor alle gebruikers en goede toegang geeft tot voorzieningen. Voor onze lokale uitvoering betekent dit dat we doorgaan met:

- Activiteiten in het kader van het uitvoeringsplan WMO met de nadruk op ontmoeting, het Sportakkoord (programma: Ruimte om te bewegen) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA thema Gezonde Leefomgeving) zoals eerder in opgenomen deze oplegnotitie.
- Cultuuractiviteiten i.h.k.v. een culturele beleving;
    - Een leefomgeving die uitnodigt tot culturele beleving – via bijvoorbeeld murals, storytelling of erfgoedprojecten – vergroot de mentale gezondheid van bewoners. Culturele invulling van publieke ruimtes stimuleert trots, herkenning en sociale cohesie, wat bijdraagt aan het welzijn van de hele gemeenschap.
- Activiteiten i.h.k.v. de verbinding tussen het fysiek en sociaal domein.
    - We blijven de verbinding tussen het fysiek en sociaal domein nader onderzoeken en gezamenlijk vormgeven aan het realiseren van de gestelde ambities van deze pijler in onze gemeente.

Met deze oplegnotitie stellen wij uw college in kennis over de voorgenomen lokale uitvoering van het Regionaal Gezondheidsbeleid "Gezondheid nu, voor later" en wordt u verzocht dit beleidsplan ter vaststelling voor te leggen aan uw gemeenteraad.